

Uchwała Nr 4200/II/204/2023

II Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej

w Katowicach

z dnia 20 grudnia 2023 r.

w sprawie opinii o możliwości spłaty przez Gminę Rajcza kredytu długoterminowego w wysokości 1.500.000 zł

Na podstawie art. 13 pkt 1, art. 19 ust. 2 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1325) w związku z art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.) – II Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach:

Przewodnicząca   Bernadeta Dziedziak

Członkowie   Piotr Wybraniec

                              Tadeusz Stawowczyk

uchwała, co następuje:

§ 1.

Wydaje się **pozytywną z zastrzeżeniami** opinię o możliwości spłaty przez **Gminę Rajcza** kredytu długoterminowego w kwocie 1.500.000 zł.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Opinia o możliwości spłaty kredytu przez Gminę Rajcza została wydana na wniosek Wójta Gminy Rajcza z dnia 12 grudnia 2023 r. w oparciu o materiały obrazujące sytuację finansową jednostki samorządu terytorialnego w okresie obejmującym zaciągnięcie i spłatę zobowiązania. Podstawą zaciągnięcia kredytu długoterminowego jest Uchwała Rady Gminy Rajcza Nr LXXIV/484/2023 z dnia 12 grudnia 2023 r. w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego na finansowanie planowanego deficytu budżetu w roku 2023. Zgodnie z uchwałą kredyt długoterminowy w kwocie 1.500.000 zł zostanie zaciągnięty z przeznaczeniem na sfinansowanie

planowanego deficytu budżetu w 2023 roku. Spłata kredytu długoterminowego, zgodnie z informacją zawartą w złożonym wniosku przypadać będzie na lata 2025-2032 według następującego harmonogramu:

- 2025 rok – kwota 40.000 zł,
- 2026 rok – kwota 40.000 zł,
- 2027 rok – kwota 40.000 zł,
- 2028 rok – kwota 200.000 zł,
- 2029 rok – kwota 200.000 zł,
- 2030 rok – kwota 400.000 zł,
- 2031 rok – kwota 400.000 zł,
- 2032 rok – kwota 180.000 zł.

Źródłem spłaty kredytu będą dochody własne Gminy. Zabezpieczenie spłaty kredytu stanowić będzie weksel własny *in blanco*.

Opinia o możliwości spłaty kredytu została wydana po przeprowadzeniu analizy sytuacji finansowej Gminy Rajcza, w której wyniku ustalono, co następuje.

Budżet Gminy na 2023 rok, po zmianach zakłada:

– **dochody ogółem** w kwocie **63.843.211,06 zł,**

– **przychody ogółem** w kwocie **11.371.227,39 zł,**

w tym z tytułu:

– *wnioskowanego kredytu* w kwocie *1.500.000,00 zł,*

– *pozostałych kredytów* w kwocie *1.458.576,24 zł,*

– *niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach*

w kwocie *2.377.889,90 zł,*

– *wolnych środków* w kwocie *6.034.761,25 zł,*

– **wydatki ogółem** w kwocie **68.964.223,44 zł,**

– **rozchody ogółem** w kwocie **6.250.215,01 zł,**

w tym z tytułu:

– *spłaty kredytów* w kwocie *1.246.600,00 zł,*

– *przelewy na rachunki lokat* w kwocie *5.003.615,01 zł.*

Uchwała budżetowa Gminy Rajcza podjęta na 2023 rok wraz ze zmianami, zgodnie z art. 212 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.) określa limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w wysokości 2.958.576,24 zł, w którym mieści się zaciągane zobowiązanie.

Budżet na 2023 rok został zaplanowany z uwzględnieniem wymogu określonego w art. 242 wyżej wymienionej ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z którym organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o przychody,

o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5, 7 i 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przy uwzględnieniu uregulowań z art. 9 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1927 z późn. zm.), art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o wsparciu przygotowania III Igrzysk Europejskich w 2023 roku (Dz.U. z 2023 r. poz. 851 z późn. zm.) i art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.). Do ustalenia powyższej relacji na lata 2023-2025 dochody bieżące jednostki samorządu terytorialnego mogą być powiększone także o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, co wynika z art. 6 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1964). Uchwalona wieloletnia prognoza finansowa wraz z jej zmianami przewiduje również zachowanie powyższej zasady w kolejnych latach prognozy.

Skład Orzekający wnosi zastrzeżenia, albowiem stwierdził, że zaplanowana w budżecie roku 2023 różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi stanowi deficyt operacyjny w kwocie - 756.858,53 zł, a spełnienie omawianej relacji następuje dopiero po uwzględnieniu tytułów z art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, tj. wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych oraz niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach. Ponadto **Skład Orzekający stwierdził, że przyjęta w projekcie budżetu 2024 roku różnica pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi również stanowi deficyt operacyjny w kwocie -770.636,28 zł**, a spełnienie omawianej relacji również następuje dopiero po uwzględnieniu tytułów z art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, tj. wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych, oraz niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach. **Występowanie deficytu operacyjnego jest bardzo niekorzystne dla sytuacji finansowej Gminy i jej zdolności do terminowego regulowania zobowiązań, w tym spłaty opiniowanego kredytu oraz spełnienia relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych zwłaszcza, że Gmina planuje nowe zadłużenie w kolejnych latach z nowych tytułów dłużnych w wysokości 9.278.621,19 zł. Skład Orzekający podkreśla, że realizacja nadwyżek operacyjnych w wysokości wynikającej z wieloletniej prognozy finansowej jest niezbędna dla spłaty i obsługi zadłużenia Gminy, w tym pochodzącego z tytułu zaciąganego kredytu.**

Podstawą prognozowania wieloletniego w Gminie Rajcza jest Uchwała Rady Gminy Rajcza Nr LXI/396/2022 z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Rajcza na lata 2023-2033 wraz z jej zmianami. Po dokonanych zmianach wieloletnia prognoza finansowa Gminy Rajcza obejmuje lata 2023-2035. W wieloletniej prognozie finansowej i jej zmianach zostały uwzględnione spłaty rat i koszty kredytów zaciągniętych w latach poprzednich oraz planowanych do zaciągnięcia w tym kredytu, którego dotyczy niniejsza opinia. Zgodnie z prognozą w okresie spłaty przedmiotowego kredytu budżet Gminy mogą obciążyć ewentualne spłaty wynikające z udzielonego poręczenia wykazanego w poz. 2.1.2 prognozy w latach 2025-2032 w wysokości **3.474.913,79 zł**. Znajduje to odzwierciedlenie w planowanych rozchodach, w których ujęto przypadające do spłaty raty kapitałowe oraz w planowanych wydatkach, które obejmują odsetki od poszczególnych rodzajów zobowiązań oraz potencjalną spłatę poręczenia wraz z odsetkami.

Zgodnie z art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, uwzględniając regulacje zawarte w art. 9 ust. 1 - 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2500 z późn. zm.), organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, którego realizacja spowoduje, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym spłat rat kredytów i pożyczek, wykupów papierów wartościowych zaciąganych lub emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2 - 4 i w art. 90 ustawy o finansach publicznych oraz innych długoterminowych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 tej ustawy wraz z należnymi w danym roku wydatkami bieżącymi na obsługę powyższych zobowiązań, potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji oraz doliczonych na podstawie art. 244 ustawy o finansach publicznych zobowiązań współtworzonego przez jednostkę związku, do planowanych dochodów bieżących budżetu - przekroczy dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań. Wskaźnik ten w latach 2022-2025 wyliczany jest jako średnia arytmetyczna z obliczonych dla ostatnich trzech albo siedmiu lat relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu, po zastosowaniu pomniejszeń dochodów i wydatków bieżących o tytuły, o których mowa w art. 243 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz pkt 3 lit. a i c ustawy o finansach publicznych. W przypadku Gminy Rajcza wskaźnik obliczany jest w oparciu o okres 7-letni zgodnie z wyborem dokonany przez Wójta Gminy Rajcza na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw. Począwszy od 2026 roku powyższy wskaźnik obliczany jest jako średnia arytmetyczna z obliczonych dla ostatnich siedmiu lat relacji - dochodów bieżących pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu, po zastosowaniu pomniejszeń dochodów i wydatków bieżących o tytuły z art. 243 ust. 2 ustawy o finansach publicznych. Przy obliczaniu powyższego wskaźnika zastosowanie mają również art. 15zob ust. 2 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1327 z późn. zm.), art. 79 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz.U. z 2020 r. poz. 2400 z późn. zm.), art. 7

ust. 4 ustawy z dnia 2 grudnia 2021 r. o wsparciu przygotowania III Igrzysk Europejskich w 2023 roku (Dz.U. z 2023 r. poz. 851 z późn. zm.), art. 110 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.), art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1265 z późn. zm.) oraz art. 28 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz.U. z 2023 r. poz. 141 z późn. zm.).

W latach 2023-2025 regionalna izba obrachunkowa, wydając opinię o możliwości spłaty zobowiązań, ocenia w szczególności wpływ planowanych zobowiązań na realizację zadań publicznych. **Zaciągnięcie zobowiązań nie może zagrażać realizacji zadań publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego w roku budżetowym i latach następnych**, co wynika z art. 9 ust. 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2500 z późn. zm.).

Z uchwalonej wieloletniej prognozy finansowej Gminy Rajcza wraz ze zmianami wynika, że w latach 2023-2032, tj. w okresie, w którym będzie następować zaciągnięcie i spłata kredytu wraz z odsetkami zostanie spełniona relacja określona w art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, gdyż w każdym roku objętym prognozą planowane obciążenia wynikające ze spłaty długu Gminy w stosunku do planowanych dochodów bieżących budżetu, pomniejszonych o dotacje i środki na cele bieżące nie są większe, niż dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań ustalony dla poszczególnych lat.

Obciążenia te, po uwzględnieniu wyłączeń ustawowych, aktualnie wynoszą:

- w roku 2023 – 4,32%, przy dopuszczalnym wskaźniku 10,42%,
- w roku 2024 – 3,67%, przy dopuszczalnym wskaźniku 8,59%,
- w roku 2025 – 4,56%, przy dopuszczalnym wskaźniku 6,72%,
- w roku 2026 – 4,61%, przy dopuszczalnym wskaźniku 6,40%,
- w roku 2027 – 4,51%, przy dopuszczalnym wskaźniku 5,75%,
- w roku 2028 – 4,76%, przy dopuszczalnym wskaźniku 5,68%,
- w roku 2029 – 4,17%, przy dopuszczalnym wskaźniku 5,22%,
- w roku 2030 – 4,41%, przy dopuszczalnym wskaźniku 5,07%,
- w roku 2031 – 3,90%, przy dopuszczalnym wskaźniku 6,15%,
- w roku 2032 – 3,63%, przy dopuszczalnym wskaźniku 7,20%.

Skład Orzekający stwierdził jednak, że bez zastosowania ustawowych wyłączeń z tytułów, o których mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych różnica do granicznego wskaźnika w latach 2027 do 2030 jest niewielka. Skład podkreśla również, że na kształtowanie się relacji zawartej w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, w myśl art. 244 ust. 1 tej ustawy, mają także wpływ przypadające do spłaty kwoty zobowiązań związku współtworzonego przez Gminę. Wykazane kwoty zobowiązań związku współtworzonego przez Gminę, niekorzystające z wyłączeń ustawowych i przypadające do spłaty w latach 2023-2027 według danych z poz. 10.4 wieloletniej prognozy finansowej wynoszą 901.955,19 zł.

Skład stwierdził, że aktualnie planowana w 2023 roku łączna kwota zadłużenia Gminy w wysokości 8.076.082,16 zł stanowi 12,7% jej planowanych dochodów budżetowych.

Skład Orzekający wnosi zastrzeżenia również z tego powodu, że przyjęte wydatki na obsługę zadłużenia według wieloletniej prognozy finansowej są na zbyt niskim poziomie, szczególnie w roku 2024 (3,4% w stosunku do kwoty długu Gminy) i według Składu mogą się okazać niewystarczające do pokrycia wydatków na ten cel, co jednocześnie przekłada się na spłatę i obsługę opiniowanego kredytu.

Skład wskazuje również na trudne do przewidzenia skutki społeczno-gospodarcze zachodzących zmian uwarunkowań prawno-finansowych oraz społeczno-ekonomicznych zwiększających ryzyko prowadzenia gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego oraz na konieczność optymalnego, a zarazem ostrożnego zarządzania długiem jednostki samorządu terytorialnego, **gdyż co należy raz jeszcze podkreślić zaciągane zobowiązania nie mogą zagrażać realizacji zadań publicznych.**

Skład zastrzega, iż niniejsza opinia została wydana w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy prawa dotyczące finansów publicznych oraz bieżące dane obrazujące sytuację finansową jednostki samorządu terytorialnego. W przypadku wystąpienia nowych nieprzewidzianych okoliczności, w tym niezrealizowania dochodów na zakładanym poziomie lub konieczności zaciągnięcia nowych, nieplanowanych zobowiązań, sytuacja finansowa jednostki może ulec zmianie.

W związku z tym, że zabezpieczeniem spłaty kredytu będzie weksel *in blanco*, Skład zaleca sporządzenie deklaracji wekslowej.

W świetle powyższego wydano niniejszą pozytywną opinię - z zastrzeżeniami opisanymi powyżej.

Od niniejszej uchwały przysługuje odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, wniesione **w terminie 14 dni** od dnia jej doręczenia.

**Przewodnicząca
II Składu Orzekającego**

Bernadeta Dziedziak